

A külföldre folyósított nyugdíjak feltétele

Félévente életbenléti igazolás

Fotó: Nagy Tibor

Az új romániai nyugdíjtörvénnyel változott a külföldön letelepedett kedvezményezettek életbenléti igazolása is. Ez több mint kilencezer külföldön élő Maros megyei nyugdíjast érint. Újdonság, hogy ezután félévente kell továbbítani a romániai nyugdíjhivatalhoz azt az igazolást, amelyet eddig évente egyszer, december végéig küldhettek az ország határain kívül élő és romániai nyugdíjban részesülő személyek. Idén legkésőbb szeptember 30-ig kell igazolniuk azt, hogy életben vannak.

Szer Pálosy Piroska

A 2024. szeptember 1-jétől hatályos, az állami nyugdíjrendszerről szóló 2023. évi 360-as sz. törvény szerint a külföldön állandó lakhellyel rendelkező vagy ideiglenesen ott tartózkodó romániai nyugdíjasok az életbenléti igazolást félévente önszántukból, minden év március 31-ig, illetve szeptember 30-ig kell továbbítsák a romániai nyugdíjhivatalhoz. Az első félévi igazolást január 1. – március 31. között, a második félévit július 1. – szeptember 31. között bármikor elküldhetik. Akárcsak eddig, az életbizonyítványt a lakóhely szerinti ország törvényes hatósága előtt kell aláírni, és ennek a hatóságnak igazolnia kell, hogy az illető életben van.

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Erdély, kultúra, megmaradás

Az akkori generációk úgy voltak elindítva otthonról, hogy nekünk, magyaroknak ugyanolyan eredményért, mint amit a románok elérnek, jóval többet kell dolgoznunk. Ne zúgolódjunk ezért, és ne keressük a konfrontációt még akkor sem, ha bizonyos dolgokról mások az ismereteink, mint a román kollégáknak.

3.

Nyolcvanadik – ünnepi – évadát kezdi a Tompa Miklós Társulat

A Tompa Miklós Társulat a 80. évadban nem csupán szellemiségében állít emléket a vargabetűkben sem szűkölködő színházalapítás megpróbáltatásainak, de műsorkínálatában is ünnepi hangulatot teremt.

4.

Néhány sorban Vári Attiláról

Közel laktunk volt egymáshoz, de csak néha láttam vékonydögajú, kamaszos vonulását a November 7. negyedben, Marosvásárhelyen. Jól emlékszem első, szinte megénekelte síkereire, megzenésített versére AMA CSÖNDBEN, amely bennünk is egyre elmélyültebben zsongott.

6.

50% kedvezmény nyugdíjasok részére augusztus 31-ig!

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

CICAMICÁK

AUGUSZTUS

24., szombat

A Nap kel
6 óra 33 perckor,
lenyugszik
20 óra 15 perckor.
Az év 237. napja,
hátravan 129 nap.

IDŐJÁRÁS

Felhőátvonulások
Hőmérséklet:
max. 29 °C
min. 12 °C

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGEBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Hibaigazítás

A női motorosok nemzetközi találkozójáról pénteki lapszámban megjelent tudósításban tévesen jelent meg Csatlós Orsolya neve. A szerző elnézést kér az érintettől.

A Maros megyei ISU nagy sikere Kénesi Béla országos bajnok

Országos bajnoki címet szerzett Kénesi Béla a hivatásos mentőszolgálatok versenyének országos szakaszán a 100 méteres akadályfutás versenyszámban.

A Maros megyei Horea Katasztrófavédelmi Felügyelőség munkatársa ezzel emlékezetes győzelmet aratott a Maros megyei ISU számára. A figyelemre méltó teljesítmény a kitartó erőfeszítés és a kivételes felkészültség eredménye. Kénesi Béla sikere a marosvásárhelyi tűzoltók magas szintű szakmai felkészültségéről is tanúskodik. A marosvásárhelyi ISU munkaközössége ezúton is elismerését fejezi ki, és további szakmai sikereket kíván számára. (szer)

Isten éltesse!

Ma BERTALAN, holnap LAJOS és PATRÍCIA napja. LAJOS: a régi germán Chlodovech névnek a francia Louis formájából származik, jelentése: híres + harc. PATRÍCIA: latin eredetű név, jelentése: nemes származású.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2024. augusztus 23.

1 EUR 4,9767

1 USD 4,4754

100 HUF 1,2635

1 g ARANY 359,7295

Félévente életbenléti igazolás

(Folytatás az 1. oldalról)

A változással járó adminisztratív intézkedésekről érdeklődtünk, mivel feltételeztük, hogy nem jut el időben az információ a határon túl élő romániai nyugdíjasokhoz.

– Hány külföldön élő nyugdíjast tart nyilván a Maros Megyei Nyugdíjhivatal? Miként tájékoztatják a külföldön tartózkodó nyugdíjasokat a változtatásról? Az új nyugdíjhatározatokhoz mellékelik-e az életbenléti igazolás formanyomtatványát, vagy mindenkinek gondoskodnia kell róla? – kérdeztük többek között a Maros Megyei Nyugdíjhivatal vezetőjétől, Neagoe Eugeniától.

– A Maros Megyei Nyugdíjhivatal 9.380 személynek folyósítja külföldi lakcímre a romániai nyugdíjárulékát, őket postai küldeményben tájékoztatjuk az életbenléti igazolás félévenkénti leadásának kötelezettségéről – közölte az intézményvezető.

Az igazgató szerint a legtöbb külföldön tartózkodó nyugdíjossal online kommunikálnak, ezért azt feltételezik, hogy számukra nem jelent nehézséget a formanyomtatvány internetről való letöltése. A nyugdíjhivatalok ezáltal mentesülnek az alól, hogy évente két alkalommal emlékeztető formanyomtatványt küldjenek, ugyanis a törvényszöveg megfogalmazása szerint saját kezdeményezésre (din propria inițiativă) kell bizonyítaniuk azt, hogy életben vannak.

Az életigazolás – akárcsak eddig is – a nyugdíjintézmények, helyi közigazgatási hatóságok, konzuli hivatalok, közjegyzők, ügyvédek, jogi tanácsadók, a lakóhely vagy tartózkodási hely szerinti állam területén működő háziorvosok vagy azon munkáltatói szervezetek irodáiban hiteltelíthető, amelyekkel az Országos Nyugdíjfolyósító Intézet együttműködést írt alá.

A Maros Megyei Nyugdíjhivatal vezetője, Neagoe Eugenia

Fotó: Szer Piroksa

Ha az életigazolást nem nyújtják be a megadott határidőn belül – minden év március 31. és szeptember 30. – a nyugdíjjogosultságok kifizetését a határidők lejártát követő hónaptól felfüggesztik, majd az életigazolás megküldését követően, a felfüggesztés időpontjától kezdődően folytatják. Az új típusú életigazolás mintáját az Országos Nyugdíjfolyósító Intézet elnökének a 2024. június 26-i 874-es számú rendelete hagyta jóvá, ugyanakkor a korábbi életbizonyítvány-minta is használható. Az életbenléti igazolást bármilyen kommunikációs eszközzel, azaz postai úton, faxon, e-mailben is el lehet küldeni a területi nyugdíjhivatalnak, az elérhetőségek megtalálhatók az érintett intézmények hivatalos honlapjain és az Országos Nyugdíjhivatal/CNPP honlapján. A Maros Megyei Nyugdíjhivatal posta-

címe a formanyomtatványon is megtalálható: Casa Județeană de Pensii Mures, str. Tudor Vladimirescu, nr.: 60, jud. Mures, cod postal: 540014, e-mail-cím: cjpmmures@cnpp.ro, vagy plati.mures@cnpp.ro.

Az új, nem rezidens kedvezményezett esetében, ha a nyugdíjkérelmet benyújtása és a nyugdíjjogosultságot megállapító határozatban megállapított első nyugdíjkifizetés időpontja között több mint 6 hónap telt el, az illetékes területi nyugdíjhivatal a nyugdíjjogosultságot megállapító határozattal együtt egy életbenléti igazolás formanyomtatványát is elküldi, és ebben az esetben a nyugdíjjogosultság első kifizetésére a kitöltött, aláírt és lepecsételt igazolás példányának kézhezvételét követően kerül sor, amellyel a kedvezményezett igazolja, hogy még életben van.

Hivatalos: Kamala Harris a Demokrata Párt jelöltje

A Demokrata Nemzeti Konvenció döntése

Augusztus 19-e és 22-e között tartották meg Chicagóban a Demokrata Nemzeti Konvenciót, amelynek az egyik fő mozzanata az volt, hogy hivatalosan is megszavazták Kamala Harriszt, így most már biztosan ő lesz a Demokrata Párt elnökjelöltje az egyedült államokbeli választásokon, november 5-én.

Nagy Bodó Szilárd

A négynapos rendezvény első kiemelendő pillanata Joe Biden leköszönő elnök beszéde volt, aki az életútját ismertette, azt, hogy hogyan lett szenátor, alelnök, majd elnök, valamint, hogy most átadja a stafétabotot egy új generációnak. Nagyt fordult az utóbbi négy héten a világ, hiszen Biden július 24-i visszalépése előtt még úgy nézett ki a forgatókönyv, hogy ő lesz a Konvenció utolsó felszólalója, a Demokrata Párt elnökjelöltjeként – mutatott rá Fekete Rajmund történész, Amerika-szakértő, a Kommunizmuskutató Intézet igazgatója.

A felszólalók sorában ott volt Joe Bidenen kívül Alexandria Ocasio-Cortez, New York állambeli de-

mokrata képviselő, aki még Kamala Harrisnél is fiatalabb generációhoz tartozik. De felszólalt Hillary Clinton is, aki 2015–2016-ban Donald Trump ellenfele volt. Elmondása szerint Kamala Harris lehet az a jelölt, aki áttöri azt az üveglapot, amit neki nem sikerült, és ezáltal ő lehet az Egyesült Államok első női elnöke – emelte ki a Kommunizmuskutató Intézet igazgatója.

Barack és Michelle Obamat sem lehet kihagyni a felszólalók sorából. Mindkettőjük rendkívül jó szónok, és a konvención is hozták azt a színvonalat, amely rájuk jellemző, fogalmazott Fekete Rajmund. Michelle Obama, aki maga is chicagói, arról beszélt, hogy ő hogyan emelkedett fel, illetve párhuzamot vont a saját és a Kamala Harris életútja között. Barack Obama egykori elnök beszédében Donald Trumpról azt mondta, hogy egy 78 éves milliárdos, aki nem hagyja abba a nyafogást a problémáiról, mióta „kilenc évvel ezelőtt lejött közénk az arany mozgólépcsőjén”. Michelle Obama is használta a mozgólépcsőt beszédében, utalva arra a pillanatra, amikor a Trump Towerben a mozgólépcsőn felfele menet vetette oda az újságíróknak, hogy indulni

fog az elnökválasztáson. Ugyanakkor nem meglepő, hogy Donald Trump bőven kapott kritikát a Demokrata Nemzeti Konvenció felszólalóitól, hiszen ő maga is minden alkalmat megragad, hogy valamilyen negatív megjegyzéssel illesse ellenfeleit.

A politikai egymásnak feszülésen túl a konvenció után most már egyértelműen kijelenthető, hogy a november 5-ei elnökválasztás Donald Trump republikánus és Kamala Harris demokrata jelölt között fog eldőlni. Mindenképpen szoros eredményre lehet számítani a mostani közvélemény-kutatások fényében, húzta alá a történész, hozzátéve, hogy még több mint két hónap van a választásokig, ez idő alatt pedig sok minden változhat. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy ameddig Joe Biden volt a Demokrata Párt jelöltje, addig Donald Trumpnak és a Republikánus Pártnak állt a zászló. Ebben nagy szerepet játszott az elnökjelölti vita, amelyet Donald Trump egyértelműen megnyert Joe Bidennel szemben, a republikánus elnökjelölt ellen elkövetett merénylőkísérlet, valamint a Republikánus Konvenció, sorolta az Amerika-szakértő. Ezen az előnyön változta-

tott Joe Biden visszalépése, és ezzel szinte egy időben Kamala Harrisnak jelöltként való bejelentése. A demokraták jelöltje 59 évesen rendkívül energikus, és az eddigiek alapján az látszik, hogy nem fél belemenni a komolyabb adok-kapokba sem Donald Trumpgal. A megváltozott politikai és kampánykörnyezetben egyelőre úgy látszik, mintha a republikánusok nem találnák a fogást a demokratákon, ami Trump kommunikációján is meglátszik, aki olykor örülnek mondja Kamala Harris, olykor alkalmatlannak, és olykor azt állítja, hogy ha a Demokrata Párt jelöltje hatalomra jut, akkor szét fogja verni az Egyesült Államokat, mondta a Kommunizmuskutató Intézet vezetője, aki arra is rávilágított, hogy ez a kommunikációs zavar a számokban is visszaköszön. Jelen állás szerint 1–2 százalékos különbség van a jelöltek között.

Mi döntheti el akkor az elnökválasztás kimenetelét? Egyértelműen a „csatátér”, avagy a „billegő” államok, ahol most mindkét jelölt arra hajt, hogy előnyt szerezzen. Ennek fényében egy rendkívül kemény és személyeskedésbe átforduló kampányra lehet számítani, amilyent nem melleleg már most is látunk, mert egyik jelölt sem fél attól, hogy a másiknak eggyel keményebben odamondjon valamit, fogalmazott Fekete Rajmund. Donald Trump és

csapata jelenleg azokat a jelzőket, megfogalmazásokat keresi – és feltehetőleg méri is a háttérben –, amelyekre a szavazók jól tudnak rezonálni. Ezeket fogja minden biztonnyal bevetni Kamala Harris ellen. A család jelző, ami működött Hillary Clinton és Joe Biden ellen, Kamala Harriszel szemben jelenleg nem állja meg a helyét, ahogy az sem, hogy örültek vagy alkalmatlannak nevezi, emelte ki az Amerika-szakértő.

Nem elhanyagolandóak a geopolitikai események sem a kampány tekintetében, hiszen mind az orosz–ukrán háború, mind pedig az izraeli konfliktus befolyásoló tényező lehet. Mindkét párt konvencióján ezek égető kérdések voltak, illetve olyan témák, amelyeket nem is akartak megkerülni. Az látszik, hogy az izraeli konfliktus kapcsán a demokraták és a republikánusok is azon az állásponton vannak, hogy ezt a háborút be kell fejezni egy tűzszüneti megállapodással. Az orosz–ukrán háború kapcsán már más a helyzet: míg Donald Trump ezen téma kapcsán úgy fogalmazott, hogy beiktatását követően 24 órán belül megállítaná ezt a háborút – bár ennél több konkrétumot, erre vonatkozó garanciát nem árult el –, a demokraták szerint viszont ez a gyengeségnek a jele, és erre Joe Biden is utalt a hétfői beszédében.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroksa, Vajda György. KORREKTÚRA: Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLÁM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Műtsza

SZERKESZTETTE:
KAÁLI NAGY BOTOND

1646. sz., 2024. augusztus 24.

Vári Attila

Verőfény

A verőfénynek
árnyék a salakja.
Tükörre hull,
sugarát visszaadja,
de nő az árnyék,
hízik, mint az éjjel,
halálomat gyűjtöm
minden telő évvel.
Ragyogni születtem,
tükröm minden versem.
A Napot mímeltem,
fényvel feleseltem.
De árnyékom kellett,
így mérhetek mások,
pedig sorsom teljes:
fényből rakott átok.

2024. augusztus 9-én, 78 éves korában hunyt el a József Attila- és Prima díjas költő, próza- és esszéíró (született 1946. március 3-án Sáromberkén).

Szegedi művészek a Bernády Házban. Augusztus 22-én, csütörtökön délután került sor a három szegedi képzőművész – Balló Andrea, Barkos Bea és Simon Miklós – tárlatnyitójára a Bernády Ház földszinti és emeleti galériáiban. Lapszámunkat a kiállításon megtekinthető alkotásokkal illusztráltuk. Fotó: Nagy Tibor

Erdély, kultúra, megmaradás

A faluban két fogorvos volt: én és a patkolókovács*

Beszélgetés a 75 éves dr. Széman Péter tüdőgyógyász főorvossal, alapítványvezetővel, az EMKE országos elnökével

– Elnök úr, mivel kezdhetnék a beszélgetést, mint a gyökerekkel...

– Kolozsváron születtem 1949. november 8-án, de nem kórházban, hanem otthon... Édesanyám tősgyökeres kolozsvári volt, Kilin Rozália, hóstáti származású, mint ahogyan azt a neve is elárulja. Anyai nagyszüleim mindketten Kilinek voltak. Mind a Házsongárdi temetőben nyugszanak, akár csak dédszüleim és ükszüleim. Apai ágon a múlt század elején a felvidéki Nagykovácsiból Tasnádszántóra áttelepedett, elmagyarosodott cipszer (szepességi szászok, akik letelepedési jogot kaptak Máramaros vidékén – szerk. megj.) nagyapám próbált új egzisztenciát keresni. 1912-ben hengermalmot épített, felhasználva az akkori magyar világszabadalmat. Neve már elmagyarosodott: Széman lett. Apai nagyanyám Madách Imre egyik oldalági leszármazottja.

– Milyen volt a gyermekkor?

– Ez fontos, valóban nem lehet kihagyni az otthoni légkört, a szülők, elsősorban az édesanya szerepét a családban. A téli estéken

édesanyám által megismerkedtem Arany János, Tompa Mihály, az akkor még indexen levő Aprily Lajos költészetével, az *Egri csillagok* csodálatos világával. Az elemi a Petőfi (ma Avram Iancu) és a Tordai út sarkán levő, 2. sz. román leányiskola magyar tannyelvű osztályában végeztem, ahol Koppány Péter tanított a 3-4. osztályban, ő volt az iskola igazgatója. Kitűnő jellemformáló és magyarságra nevelő pedagógus volt.

– Hogyan emlékszik a Brassai Sámuel líceumra? Mi érdekelt, mi foglalkoztatta a tanrenden kívül?

– Ötödik osztálytól kerültem a kolozsvári Brassai Sámuel – akkor 7-es számú – középiskolába, amely kiteljesítette az otthoni és az előző nyolc évi munkát. Büszkék voltunk iskolánkra, s ha nem is szerettük az egyenruhát, az iskolai karszámot meg a sapkát, én mégis büszkeséggel hordtam. Az akkori iskolának nagyon jó közösségformáló rendezvényei voltak: évkezdeti és év végi gyalogos kirándulások a bükkü erdőbe, egy-egy nyári hosszabb vonatás kirándulás stb. Mivel jó volt a hallásom, részt kellett vennem az iskolai kórusban, ami szintén közösségformálást jelentett. De legjobban az irodalmi önképzőkört szerettem. Jártam ugyanakkor a pionírház repülőmodellező, majd könyvkötészeti szakkörébe is, és rendszeres látogatója voltam az iskola által ajánlott színházi, operai és filharmoniai béreltelőadásoknak.

– Miért választotta az orvosi egyetemet?

– 1967-ben érettségiztem, és az akkori trendek szerint, mint a reál szakot végzettek

legtöbbje, mérnöki pályára készültem. A felvételem nem sikerült, mivel nem tanultam eleget. Meg voltam szokva, hogy könnyen ment a tanulás, napi egy-másfél órát töltöttem a könyvek mellett, de ez nem volt elég a felvételre. Felvételi után édesapám dolgozni küldött. Így lettem pincér, mely foglalkozásnak rengeteget köszönhetek, sok mindent tanultam, de elsősorban emberismeretet. Ugyanakkor, belekóstolva a délután négytől reggel négyig tartó munkarendbe, nekifogtam felkészülni az újabb felvételre. Közben rájöttem: a mérnöki pálya nem nekem való, inkább orvosira megyek.

– Kolozsváron lehetett magyarul is felvételizni 1968-ban? Milyen volt a kapcsolat az egyetem román és magyar nyelvű diákjai között?

– Nyilvánvaló – kolozsvári lévén –, eszembe sem jutott, hogy Marosvásárhelyre jelentkezsem, ami nagy anyagi megterhelést jelentett volna a családnak. Helyette nekifogtam felkészülni románul a vizsgákra. Az első felvételre, a mérnökre magyarul vizsgáztam, mert törvényileg meg volt engedve, de második alkalommal már nem kockáztattam. Így öt hónap alatt bevágtam a felvételi tárgyakat románul (anatómia, fizika, biológia). 10-en voltunk egy helyre. 7,86 fölött húzták meg a vonalat – nekem nyolcasom volt. Akkor még nem tudtam tökéletesen románul, de később igyekeztem pótolni. Hogy voltak-e nézeteltérések a diákok között?

(Folytatás az 5. oldalon)

Fejezet Székely Ferenc következő, Ablakomon benéz az ősz c. interjúkötetéből.

Nyolcvanadik – ünnepi – évadát kezdi a Tompa Miklós Társulat

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház jogelődje, a Székely Színház 1946. március 10-én *A mosoly országa* című Lehar Ferenc-operettel nyitotta meg kapuit. A Tompa Miklós rendező és báró Kemény János színházigazgató által alapított teátrum első, 1945/1946-os szezonja úgynevezett „csonka” évadnak számít, hiszen az első bemutatóra csupán tavasszal kerülhetett sor. A társulat 2024/2025-ös új évada tehát az első csonka évadtól számított nyolcvanadik, ami azonban nem esik egybe a színház 80. születésnapjával, melyre 2026. március 10-én (a 2025/2026-os színházi szezonban) kerül majd sor.

A Tompa Miklós Társulat a 80. évadban nem csupán szellemiségében állít emléket a vargabetűkben sem szűkölködő színházalapítás megpróbáltatásainak, de műsorkínálatában is ünnepi hangulatot teremt. A 2024/2025-ös évadban olyan rendhagyó programok és előadások várják majd a nézőket, mint a második alkalommal megrendezett, a jubileumi tematikára hangolt *Színházi tájfutás*; a társulat elmúlt 10 esztendejének egyik legsikeresebb produkciója, *A nyugalom felújítása*; valamint a jubileumi szezon csúcspontjaként 2025. március 10-én a Nagyteremben ősbemutatóként debütáló *ünnepi előadás* premierje, mely kifejezetten a 80. évad alkalmából készül, és a mindenkori ma-

rosvásárhelyi és egyetemes színjátszás origóját, magát a színészt és a tulajdonképpeni színészlét keserűsége, minden korban felbukkanó hullámvölgyeit állítja a középpontba Radu Afrim színrevitelében. Emellett viszont éppen hogy a színészi hivatás és az előadó-

művészet illékonyágát tematizálja a Perényi Balázs rendezésében létrejövő improvizációs előadás, mely a *Vagy-vagy* címet viseli.

Míndezeken felül az új évadban három további bemutatóval gazdagodik a társulat repertoárja. A tavalyi idényhez hasonlóan a

Fotó: Bereczky Sándor

színház most is kiemelten fontosnak tartja ősbemutatókat, színpadon eddig még soha nem látott történetek színrevitelét, miközben nagy hangsúlyt fektet a fiatal alkotógenerációval való együttműködésre. Ebből adódóan szeptember végén kerül sor a *Metaxa* című egyedülálló színpadi adaptáció bemutatására a Kisteremben, melyet Garaczi László azonos című regényéből inspirálódva Fehér Balázs Benő jegyez. Szintén színpadi ősbemutatóként, Kiliti Krisztián rendezésében valósul meg a spanyol-mexikói kultuszfilm, a *Sexo por compasión* nyomán *Santa Lolita* címen érkező kistermi előadás. Továbbá újszerű megközelítésben lesz látható Lev Tolsztoj „legnagyobb társadalmi regénye”, az *Anna Karenina*, melyet a Nagyteremben Keresztes Attila állít színpadra.

A Tompa Miklós Társulat célja a 2024/2025-ös évadban is változatlan. Szándéka, hogy a megvalósuló produkciók mind a helyi közönség, mind pedig a tágabb értelemben vett, országos szintű publikum számára egyaránt képesek legyenek élménydús színházi tapasztalatot nyújtani, miközben továbbörökítenek egy olyan, 80 évada fennálló színpadi hagyományt, mely a mértéktartó formabontás jegyében szakmailag hiteles, nemzetközi viszonylatban is érvényes előadások létrehozására törekszik.

A Tompa Miklós Társulat sajtóirodája

Szeptemberi műsorajánló

Szeptember 3., kedd 19 óra. Vendégjáték. Yann Verburch: *La Ronde*. Arthur Schnitzler Körtánc című drámája nyomán. Rendező: Eugen Jebelianu. Nagyterem. Az

előadás 18 éven felülieknek ajánlott, *időtartama 2 óra 10 perc (szünet nélkül)*. A *sepsiszentgyörgyi Andrei Mureșanu Színház vendéglőadása. A belépés díjtalan.*

Az anya

Fotó: Bereczky Sándor

Szeptember 12., csütörtök 19.30 óra Florian Zeller: *Az anya*. Fekete komédia. Rendező: Talgat Batalov. Kisterem. Az előadás 14 éven felülieknek ajánlott, *időtartama 1 óra 45 perc (szünet nélkül)*. Koprodukció a budapesti Karinthy Színházzal.

Szeptember 14., szombat 19:00 óra. Vendégjáték. *Szent Kinga gyűrűje*. Zenés misztériumjáték egy felvonásban, öt jelenetben. Magyar és lengyel történelmi, egyházi, népi, klasszikus és kortárs zenékből, énekekből válogatta, összeállította és rendezte: Török Viola. Nagyterem. *A marosvásárhelyi Spectrum Színház vendéglőadása.*

Szeptember 21., szombat **80. évad – ünnepi esemény. II. színházi tájfutás a magyar dráma napján. Drámairodalmi barangolás a színház egész területén.**

Szeptember 28., szombat 19.30 óra. Premier. Másnap, **29-én ismét 19.30 órakor:** Garaczi László – Fehér Balázs Benő: *Metaxa*. Tragikomikus emléktázas. Rendező: Fehér Balázs Benő. Kisterem. Az előadás 16 éven felülieknek ajánlott.

TOVÁBBI ESEMÉNYEK:

Az igazság gyertyái – XI. Vásárhelyi Forgatag – augusztus 28., szerda 19 óra;

Az anya – budapesti premier: augusztus 31., szombat 19 óra;

Az igazság gyertyái – KISZÁLLÁS – Városmajori Szabadtéri Színpad – szeptember 2., hétfő;

Az igazság gyertyái – KISZÁLLÁS – XV. DrÁMA – Kortárs Színházi Találkozó – szeptember 16., hétfő;

Az anya – KISZÁLLÁS – IX. Reuniunea Teatrelor Naționale Românești la Chișinău – szeptember 19., csütörtök.

Jegyek és bérletek személyesen a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház nagytermi jegypénztárában válthatók (nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–19 óra között, tel. 0365 806 865), a helyszínen előadás előtt egy órával, valamint online a <https://teatronational.biletmaster.ro/?lang=hun> honlapon.

A színház fenntartja a műsorváltoztatás jogát!

A Tompa Miklós Társulat két előadását hat kategóriában jelölték a Színikritikusok Díjára

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulatának *Az igazság gyertyái* és a *Csónak, avagy előttünk az özönvíz* című produkcióit hét kategóriában jelölték a Színikritikusok Díjára – közülük egy kategóriában a két előadás egymással is verseng. A rangos szakmai elismerésre a magyarországi Színházi Kritikusok Céhe érdemesíti az előadásokat – a céh idén 45. alkalommal adja át a Színikritikusok Díját, amellyel a 2023/2024-as évad kiemelkedő színházi teljesítményeit ismeri el. A díjátadó gála, amelyen közreműködik a LOUPE Színház Társulás, szeptember 17-én lesz a budapesti Trafóban.

Amint azt a céh augusztus 21-i közleménye tudatja, idén 14 kategóriában 19 színkritikus – Balogh Gyula, Bazsányi Sándor, Bóta Gábor, Csáki Judit, Csizner Ildikó, Dömötör Adrienne, Herczog Noémi, Keszte Bálint, Kiss Annamária, Kovács Dezső, Lénárt Gábor, Nánay István, Németh Fruzsina Lilla, Papp Tímea, Puskás Panni, Stuber Andrea, Szekeres Szabolcs, Turbuly Lilla, Urbán Balázs – adta le voksát.

Összesen 20 független, kö- és befogadó színház előadásai és művészei szerepelnek a 14 kategória várományosai között.

Csónak, avagy előttünk az özönvíz

Fotó: Bereczky Sándor

A színházak között a Katona József Színház az abszolút rekorder: négy előadás alkotói összesen nyolc jelölést kaptak. A második helyre két előadás alkotóinak hét jelölésével a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata került. A képzeletbeli lista harmadik helyén az Örkény Színház – két előadásból öt várományos – áll a díjátadó előtt.

Az előadások közül négy kategóriában érintett *Az igazság gyertyái* Marosvásárhelyről, a 3-3 kategóriában esélyes a szintén marosvásárhelyi *Csónak, avagy előttünk az özönvíz* és a Katona József Színházból az *EMBTRAG*. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata produkcióinak alkotóit az alábbi kategóriákban jelölték a díjra.

A legjobb köszínházi előadás: *Az igazság*

Az igazság gyertyái

Fotó: Bereczky Sándor

gyertyái (rendező: Sebestyén Ábá). A legjobb női főszereplő: *B. Fülöp Erzsébet* (*Az igazság gyertyái*). A legjobb férfi főszereplő: *László Csaba* (*Csónak, avagy előttünk az özönvíz*, rendező: Boczárdi László). A legjobb női epizódszereplő: *Berekméri Katalin* (*Csónak, avagy előttünk az özönvíz*). A legjobb új magyar dráma/színpadi szöveg: *Székely Csaba*: *Az igazság gyertyái*. A legjobb színházi zene: *Az igazság gyertyái* (zeneszerző: *Cári Tibor*), *Csónak, avagy előttünk az özönvíz* (zeneszerző: *Boczárdi Magor*).

A Színházi Kritikusok Céhének közleménye a <https://kritikusceh.hu> oldalon olvasható.

A Tompa Miklós Társulat sajtóirodája

A faluban két fogorvos volt: én és a patkolókovács*

(Folytatás a 3. oldalról)

Az akkori generációk úgy voltak elindítva otthonról, hogy nekünk, magyaroknak ugyanolyan eredményért, mint amit a románok elérnek, jóval többet kell dolgoznunk. Ne zúgolódjunk ezért, és ne keressük a konfrontációt még akkor sem, ha bizonyos dolgokról mások az ismereteink, mint a román kollégáknak. Ha rögtön nem is, de később rájöttünk: amiért nem érvényesülünk jobban, mint a román kollégák, tudásunk azért lehet jobb... A kolozsvári orvosi egyetemen akkor már nem volt úgynevezett magyar vonal.

– Hány magyar diák tanult a kolozsvári orvosi és gyógyszerészeti egyetemen az 1970–80-as években?

– Első évben, amikor elkezdtem az egyetemet (1968), 230-an voltunk összesen, és ebből 25 magyar diák. Mindenki tudta, hogy a marosvásárhelyi orvosi intézetet azért hozták létre, hogy legyen egy magyar nyelvű orvosi; Kolozsváron tehát nem volt magyar vonal. A hat év alatt – átnézve több évfolyam végzőseinek névsorát – szemembe tűnt a „numerus clausus”, amit a román állam nagyon betartott. Végül 150-en végeztünk, ebből 9 magyar, ami durván 6%-ot jelentett. Ugyanez volt a helyzet a többi évfolyammal is. Csak a gyermekgyógyászatban volt nagyobb, kb. 10%, lévén, hogy az orvosi ezen szakán végzeteket nehezebb feladatok vártak... Elsősorban az érvényben levő, a csecsemőhalandóságot nagyon szigorúan büntető törvények miatt.

– Hogy történt a kihelyezés, milyen feltételek várták Szilágy megyében?

– Az akkori rendszer országos kihelyezési választást szervezett. Az összes orvosi egyetemen végzeteket média szerint rakták sorrendbe, és ennek alapján lehetett munkahelyet választani. Ez abból állt, hogy a 600 végzősre volt 603 hely. Ugyanolyan média esetében a szociális kedvezmények léptek érvénybe: házasság, állandó lakhely (személyi), megfelelő származás. Én 9,50-es médiával végeztem, és 63. voltam az országos listán. De kolozsvári lakhelyem volt (zárt város, sőt még Kolozs megyében sem volt hivatalosan egy hely sem), nőtlen voltam, és a származásom sem volt a rendszer szempontjából makulátlan. Egész Erdélyben – mármint az elcsatolt területeket nézve és nem a történelmi Erdélyt –, valamint beszámítva Neamț, Hunyad és Krassó-Szörény megyéket is, összesen 71 hely volt, a többi Óromániában és Moldvában. Így százvalahányadikként kerültem sorra, és a két erdélyi helyből a mőcvideki, 17 tanyát is magába foglaló Vidra és a légvonalban Kolozsvártól 70 km-re levő Zalha közül ez utóbbit választottam, és örvendtem, hogy nem kell elhagynom Erdélyt.

– Milyen emlékei vannak Zalháról?

– A faluba kompon kellett átkelni a Szamoson Oroszmezőnél, és onnan egy 20 km-es erdei típusú út vezetett Zalháig, ahol – hidak hiányában – többször is gázlókon kellett át a Zalha-patakán. A faluba a villanyt

Dr. Széman Péter tüdőgyógyász főorvos

kb. öt évvel korábban vezették be, így még nem minden házban volt villanyvilágítás. Kurblis telefon: egy a tanácsnál, egy a párttitkári irodában, egy az iskolában, egy a szövetkezeti üzletben, egy-két jelentősebb embernél, és igen, az orvosi rendelőben is volt egy. Mivel járda csak a tanács előtt volt, a gumicsizma viselete és a zsebben lapuló elemlámpa kötelező volt. Minket, akkori végzeteket, rögtön az egyetem után mélyvízbe dobtak; ki-ki a maga körzetében volt felelős a község lakóinak egészségügyi ellátásáért. Igaz, hogy a zalhai körzetnek, ahová hét falu tartozott, volt mentőautója (nevezem inkább úgy, hogy közlekedési eszköze), de az tény, hogy a tőlünk legalább 100 km-nek tűnő, de valójában 70 km-re levő zsidói kórházba eljutni ezzel is 2-3 órába telt. Feltéve, ha Oroszmezőnél járt a komp.

– Milyen volt az orvosi központ felszereltsége?

– Zalhán az egészségügyi ellátást biztosító épület a '60-as években épült, sok helyiségből állt. A hátsó részében öt szobát magába foglaló szülőotthon volt, igaz, hogy ebből – főleg télen – csak egy helyiséget tudtunk kifűteni. Elöl a főbejárat a váróterembe nyílt, ebből jobbra az orvosi rendelő, balra a fogorvosi rendelő, hátrébb jobbra a kezelő, balra a laborvizsgálatokra szolgáló terem. Hátralátjárás a szülőotthonba. Az épület egyik sarkában az orvosi lakás: kis előszoba, jobbra konyha, balra szoba. A konyhában, ami egyben fürdőszobaként szolgált, csak egy kagyló, felette tartály, alatta veder, más semmi. Kerítettem egy asztalt, arra tettem a 600-as villanyrezsőt, a 3-3 darabból álló teljes étkezésletet (lapos-, kis-, mélytányér, kés asztal, két szék, egy téglával kitámasztott ka-

napé. Vízet mindenhol a takarító nő hordott; a már említett kis csappal ellátott pléhtartályokba, alattuk vederrel, ilyenek voltak a szülőotthonban, a rendelőkben. Fűtés fával, amit a helyi néptanács biztosított immel-ámmal, meg is tette, de hasogatni már nekünk kellett. A két év, amit ott töltöttem, kitűnő iskola volt. Abban az időben a 2200 lakosra (a hét faluban) évente 70 szülés jutott. A legemlékeztetesebb számomra 1975. november 1-je volt, amikor hóhullásban és mínusz négy fok körüli hőmérsékleten egy bivalyszekéren vezettem le a szülést. Érdekes módon ez a gyerek egyéves koráig (amеддгг minden hónapban felmérő ellenőrzés céljából meg kellett látogatni minden csecsemőt) egyszer sem lett beteg. Itt minden területét lehetett gyakorolni az orvostudománynak. Nagyon sok kollégám volt hasonló helyzetben, elsősorban az elszigetelt körzeti rendelőkben. A rendelkezésre álló kis laborban el lehetett végezni egy egyszerű vizeletvizsgálatot, vérsüllyedést, vöröses és fehérvértest-számolást. Fájós derék, idegzsába esetében a beteget nem küldtük kórházba, könnyítettünk fájdalommal, elvégezve a szükséges infiltrációt. Legfontosabb diagnosztikai eszközünk a fonendoszkóp (szetoszkóp) volt, és a tünettanban tanultak alapján kórisméztünk. Kissebészeti eljárásokat is helyben kellett megoldani, balesetben keletkezett sebeket bevarrunk, furunkulust, hydrosadenitist kivágtunk és kezeltünk. Sőt, még fogat is húztam, mivel a községben nem volt fogorvos, így inkább én húztam ki a fájós fogat sterilizált fogókkal, érzéstelenítés után, mint a kovács érzéstelenítés nélkül. Az eszközök, a fecskendők és az injekciótűk sterilizálása főzéssel történt.

– Amit imént felsorolt, az egy korszak, a Ceaușescu-éra utolsó éveinek láttele. Önt érdekelte a tüdőgyógyászat, aminek köszönhetően később sikerült munkahelyet cserélnie. Hogyan történt?

– Az, hogy igyekeztem a községet minél hamarabb elhagyni, nem is az orvosi felelősség és a munka nehézségei miatt történt, hanem inkább azért, mert nehéz volt eljutnom Kolozsvárra, hiányoztak a barátok és az ot-tani kulturális lehetőségek. Az államvizsgadolgozatomat endokrinológiából, pajzsmirigy túltengésből írtam, endokrinológus szerettem volna lenni. Az akkori törvények így szóltak: az első munkahelyet háromévi szolgálat után lehet elhagyni (persze mindig akadt kivétel). Így én is beadtam kérvényemet a megyei egészségügyi igazgatóságra, hogy szeretnék jelentkezni rezidensvizsgára 1976-ban. A megyei igazgató hívatott, és jelezte: még egy évet falun kell töltsék, de ha jelentkezem az épp üres „posztra”, vagyis a szilágysomlyói tüdőgondozó megüresedett állására, akkor aláírja az engedélyt. Jelentkeztem, a vizsgám sikerült, minekutána Kolozsváron másfél évet, majd Bukarestben egy

évet töltöttem a tüdőgyógyászat és az akkor még létező szakág, a fiziológia tanulásával. Mindkettő nagyon hasznos volt, és Bukarestben alaposabban belekóstoltam a román kulturális életbe, elsősorban a színházi élet világába, amely igencsak kiváló volt abban a korszakban.

– Bukarestből hazatérve hogyan alakult a pályája?

– 1979. november elsején foglaltam el állásomat Szilágysomlyón mint tüdőgyógyász. A következő évben megnősültem, feleségül vettem Keszezh Rózsát, akivel Szilágysomlyóra költöttünk, majd megszülettek lányaink: 1986-ban Emese Rózsa, 1990-ben Csilla. Rózsa irodalmár, anyanyelvű, és szép beszédet tanít, Csilla a Kriterion Könyvkiadónál dolgozik; Kolozsváron élnek. 1989. december 27-én találkoztam dr. Andrásófszky Barnával, mely találkozás a későbbiek folyamán jelentős változást hozott életemben, ennek egy területén. Andrásófszky főorvos úr Szilágynagyfaluban született, és akkor, 1989-ben, az általa létesített Somogy megyei, mosdósi Tüdő- és Szív-kórház igazgatója volt. Elsőnek érkezett segélyllyel Nagyváradon át a Szilágyságba.

– Milyen konferenciákat szervezett, és mi volt ezek eszmei hozadéka? Hogyan próbálta közelebb hozni a hazai és a magyarországi orvostudomány kapcsolatát, eredményeit, kutatási lehetőségeit? Milyen nyelven folytak ezek a konferenciák?

– Mint korábban említettem, az egyetemet román nyelven végeztem, s számomra fontos volt a magyar orvosi szaknyelv megismerése és gyakorlása. Ez is közrejátszott abban, hogy a Magyar Egészségügyi Társaság segítségével már 1994-től továbbképző jellegű orvoskonferenciákat szerveztem hazai és külföldi szakemberek segítségével, idén (2024) lesz a XXX. konferencia. Ezek felsorolása sok helyet foglalna el, de hadd említsek párat. A nagy áttörés 1998-ban következett be, amikor – a rendszerváltás után először – sikerült összehozni a magyar és a román egészségügyi minisztert, Gógl Árpádot és Hajdu Gábort. A találkozón részt vett Mikola István, a későbbi magyarországi egészségügyi miniszter is. Az egészségügyi reformjáról szólt a párbeszéd, melyben Magyarország előbbre járt Romániánál. Ezt követően – részben a találkozó eredményeként – kezdte el a reformot Hajdu Gábor, a családorvosi hálózat és az egészségügyi biztosító létrehozásával. Azóta sok egészségügyi miniszter látogatott el hozzá, Mikola István hétszer vett részt a Bátor Napokon, de többször járt nálunk Molnár Géza államtitkár, valamint Cseke Attila miniszter is.

– A rendszerváltás után hogy alakult a professzionális élete?

– Az 1989-es változás nem csak a konferenciák lehetőségét hozta el. Az 1990. februári forradalmi időkben a kórház alkalmazottai által megválasztott igazgatókat leváltották, és így októberben, nagy meglepetésemre, engem kértek meg, majd neveztek ki a 320 ágyas kórház vezetésére. Soha eszembe sem jutott kórházigazgatónak lenni, de mindig szerettem a kihívásokat, szerettem kipróbálni magam új területeken. Az akkor még teljesen kommunista törvények (és viszonyok) között működő kórház alárendeltségébe tartozott a 20 ágyas, a bányászok számára fenntartott sarmasági külső belgyógyászati egység is, a 14 falusi, két városi és egy bányorvosi körzet (rendelő), a három gyógyszer-tár, a bölcsődék, a mentőállomás, a 34, úgynevezett gyógyszer-tári pont (drogéria jellegű), több mint 600 alkalmazottal. Mindenféle előképzettség nélkül nem volt könnyű a lerobbant egészségügyi egységeket vezetni. Egyik nap azzal keresett fel a labororvos, hogy nem tudja tovább biztosítani azokat a vizsgálatokat, amelyek mikroszkóppal kell elvégezni, mivel kiégett a mikroszkóp lámpája. Az ilyen típusú lámpákat Fieni-ben gyártották, de alapanyaghiányra hivatkozva a gyár nem tudott szállítani. Mára már elévültek azok a csínytevésék, amelynek segítségével égőket szerzettünk, így hát elmesélhetem.

(Folytatás a 6. oldalon)

Néhány sorban Vári Attiláról

In memoriam

Nagy Attila

Közel laktunk volt egymáshoz, de csak néha láttam nékonydongájú, kamaszos vonulását a November 7. negyedben, Marosvásárhelyen.

Jól emlékszem első, szinte megénekelt sikereire, megzenésített versére AMA CSÖNDBEN, amely bennünk is egyre elmélyültebben zsongott.

Aztán elkerült a városból, de végig írt, mesélt, interjúkat (máig maradandókat!) készített az akkori román állami tévé (az egyetlen létező) magyar adása számára (pl. Kemény Jánossal is).

Merész volt, nagyon fiatal – és nagyon tehetséges.

Néha túrheterlenül szókimondó.

Nyaranta szatmári színészbarátjával a Vikendtelep vendéglőhajóján hol maga elé meredve, hol meg késhegyre menően vitatkozva láttam. És mesélt, mesélt, mint mindig...

Már-már idolummá vált – de teljesen

másként, mint a Bretter által óva megintett székelyföldi Plejád-csapat.

Vári Attila nem a nagy szavak, de a líra (és a kitűnő próza) egyszerűen nagyszerű, polgári ki- és elhordozója volt akkor, amikor a már időtlenné vált Babrik József (*Kájoni-kódex*), Szöcs Kálmán (*Küldj millió palackot*), a *Harmat* és a *Búgócsiga* együttes, a *Metropol* rockzenéje – és sorolhatnám még! – volt fiatal életünk számára a Remény és a remélt Kiút...

És láttam, hallgattam őt is az OGYI büféjében beszélgetni rekedtes hangján Szilágyi Domokossal, Bajor Andorral egy csapatban, kórházi moltonkabátban, hol elmélyülten, hol meg vidámabban. Mint orvostanhallgató, be sem mentem olyankor az előadásra – inkább hallgattam igen nívós szabadegyetemi eszmeváltatásait.

Repatriált ő is, mint annyian. De évente feljártam még az egyetemi büfébe, már csak lélekben hallani az elszalaszthatatlant.

Három zseniális elme – viszontagságaim, szellemi örökségem díszdoktorai!

És akkor álljon itt Vári Attila *Változások útő és védekező hangszerekre* című ciklusából a

2 (várakozás)

*csöndben ülök mint a dombok
mint a dombon fönt a fák
mint a fákon fönt a lombok
mint a lomb
ha sárga már
élek mint tövis a fákon
törvények tartanak féken
jól tudom hogy minden álom
addig tart míg át nem élem
de azért csak jönne már
és mert tudom mennyit ér
minden percért tiszta kár
lent a völgyben egy kolomp
mint az órainga jár
kolompolja hogy bolond
idegből font ez a nyár
de azért csak jönne már*

Foto: Csíggó László

Vári Attila

Széltörésben

Emlékeim Vári Attiláról (1946–2024)

Augusztus 10-én érkezett a hír: életének 79. évében, 2024. augusztus 9-én elhunyt Vári Attila erdélyi író, költő, televíziós szerkesztő, aki 1946. március 3-án született Sáromberkén.

Székelly Ferenc

Vári Attilával kétszer találkoztam személyesen: egyszer Széken, 1971-ben, amikor a bukaresti tévé Magyar Adásának szerkesztőjeként forgatott egy csoporttal a székeli szokásokról, életformáról, hagyományörzészről. Egy Zsuzsa néni nevű kosztadónál ebédelt délben, ugyanott, ahol e sorok írója is, aki 1970-ben

a székeli kollektív gazdasághoz kapott kinevezést mint frissen végzett pénzügyi szakember. Tudtam, hogy Vári Attila is ott kosztozik, ezért Zsuzsa nénitől megkérdeztem: a szerkesztő úr mikor jön ebédelni? Úgy időzítettem, hogy találkozzunk, s ez meg is történt...

Ebéd közben, miután megismerkedtünk, elkezdtünk beszélgetni olyan általános dolgokról, amikről két idegen szokott beszélni, ha találkozik a nagyvilágban...

Emlékszem, nem volt bőbeszédű; amit kérdeztem, arra válaszolt. A filmet, amit akkor forgattak, később bemutatta a tévé Magyar Adása, és kellő sikernek örvendett a székeli lakosok körében.

Másodszor 2016. március 2-án találkoztunk a marosvásárhelyi Bernády Házban, amikor Káli Király István, a Mentor Kiadó igazgatója meghívott a *Széltörésben* című verseskötet bemutatójára. Ezt az író közelgő, épp másnap esedékes 70. születésnapjára tervezte a kiadó, a bemutatón szép számmal jelent meg a vásárhelyi író- és színésztársadalom legjava, egykori kollégák, írók, költők, szakmabeliek. Nagy sikere volt; sokan álltunk sorban, hogy a legszebb lírai terméséből igényesen megszerkesztett verseit hazavigyük „emlékbe”.

Mosolyogva bár, de némi pátosszal nyújtottam oda a frissen megvásárolt kötetet dedikálás végett, emlékeztetve, hogy 45 évvel korábban együtt költöttük el ebédünket Zsuzsa néninél Széken, aki nemcsak jól tudott főzni, de beszélni is a régi időről, emberekről, asszonyokról. [Itt jegyzem meg, hogy

akkor még élt a széki Győri Klára (1899–1975), akinek már szerkesztve állt a *Kiszáradt az én örömem zöld fája* c. nagy sikerű könyve, de Nagy Olga – közös megegyezés alapján – csak halála után, 1975-ben adta nyomdába. Semmi emlékem nincs arról, hogy a fáján szomorú, de szép asszonysorsot írásban megörökítő idős széki nő szerepelt volna a Vári-filmben.]

Mikor ezt elmondtam Attilának, és a régi időkre emlékeztettem, gyorsan megírta a dedikációt: *Székelly Ferencnek 45 év után Vári Attila*. Kérésre utólag beírta a dátumot is. 2016. március 2.

Ezután megígérte, hogy a korábban szóba hozott, azaz ímében megállapodott születésnap interjúra is megadja a válaszokat, csak postázzam a kérdéseket... Néhány nap múlva elküldtem. Sosem kaptam választ.

Nyugodjon békében!

A faluban két fogorvos volt: én és a patkolókovács*

(Folytatás az 5. oldalról)

Akkoriban a vonatok sem voltak túlvilágítva, de a régi vagonokban még izzók égtek, és nem neonsövegek világítottak. Így megbíztam a kórház két villanyszerelőjét, hogy utazzanak el az esti vonattal Sarmaságra, és szereljének ki ezekből egy párat. Mentek, lopnak, hoztak. Működhetett a labor. Öt évig tevékenykedtem a kórház élén, sok megvalósítással járulva hozzá az akkori egészségügyi ellátás javításához.

– **Mikor költözték Kolozsvárra; milyen praxisa volt itt, és a család hogyan tudta átvenni a nagyváros ritmusát?**

– Öt évig, 2018 végéig legalább hetente „ingáztunk” Kolozsvárra, de volt úgy, hogy egy hét alatt kétszer is jöttünk. Szakmámból való nyugdíjba vonulásom után, 2018 végén költöztünk végleg Kolozsvárra, ahol már orvos munkát nem vállaltam. A feleségem és az én szüleim is Kolozsváron laktak, majd kilencedik osztálytól mindkét lányom sikeresen felvételizett az Apáczai líceumba, majd itt jártak egyetemre is – így rendszeresen jöttünk a kincses városba. A nagyváros ritmusa tehát nem jelentett gondot, hiszen a szilágysomlyói évek alatt sem szakadtunk el Kolozsvártól, sőt, inkább hiányzott az a kulturális lüktetés, ami a várost mindig is jellemezte. A Báthory Alapítványban most is tevékenykedünk, bár az utóbbi években a nagyobb feladatokat immár a feleségem vállalta, és mostanra itt az elnökséget is átadtam a fiatalabb generációknak, maradva tiszteletbeli elnök. Ugyanakkor a család somlyói civil tevékenységeinek sora és kötődése már 2013 áprilisától bővült, amikor feleségemet megválasztották a Szilágysomlyó és vidéke EMKE-elnökének, amivel – a programok szervezésén kívül – együtt járt a Magyar Ház vezetése is, és annak minden ügyes-bajos dolga. Neki még nem sikerült átadni, ilyen értelemben Szilágysomlyótól a mai napig sem szakadtunk el.

– **Milyen publicisztikai és tematikus írásai jelentek meg?**

– Kezdetektől fogva (1992) a Báthory Napokról beszámoltak az újságok, elsősorban

Fejér László újságírónak köszönhetően. Aztán egy időben, ahogy sűrűsödtek a megyei események, és nem mindig tudott eljönni egy újságíró a rendezvényre (a megyének egyetlen magyar nyelvű hetilapja jelenik meg), én is elkezdtem beszámolókat írni, amit később a lányom folytatott. A 10. Napoktól kezdve – amikor már programfüzetünk is volt – minden évben írtam egy, a napokhoz kötődő aktuális cikket. Ezeket akár ki is lehetne egy kötetben adni. Gyűjteményes kötetekben tematikus írásaim jelentek meg: *10 éves a Segítő Jobb Alapítvány; A 750 éves Szilágysomlyó; Maturandus; Tíz éves a Magyar Egészségügyi Társaság* stb. Mint már említettem, 2013-ban megjelent önálló kötetem *A szilágysomlyói Báthory István Alapítvány első 20 éve* címmel. 2017-ben, a Báthory Alapítvány 25 éves évfordulójára megjelent az előző kötet kibővített kiadása: *A szilágysomlyói Báthory István Alapítvány negyedszázada* címmel. Szakmai téren dolgozatokkal jelentkeztem a romániai és magyarországi pulmonológiai konferenciákon, valamint a Magyar Egészségügyi Társaság és az EME évente megrendezett tudományos ülésein, amelyek az intézmények szaklapjainak kiadásában jelentek meg, valamint a *Kórház* című szaklapban.

– **Mikor kezdett tevékenykedni a közszférában? Mióta tagja az EMKE-nek, milyen szerepet töltött be ennek keretében regionális szinten, Szilágys megyében és országos szinten?**

– Számomra a politikai tevékenység nálam sokkal nagyobb feladatot, mozgási lehetőséget jelentett a civil szférába való sokrétű bekapcsolódás. Szakmai szempontból a Román Orvosi Kollégiumban vállaltam több tisztséget 1994–2012 között (országos küldött, vezetőségi tag, etikai bizottság tagja). Fontosnak tartottam a magyar nyelvű tudományművelést, ezért rögtön a kezdetektől, 1990-től tagja lettem az EME-nek, megalakítva a szilágysomlyói csoportot, Joikits Attila tanár úrral együtt. Segítettem az

újjaalakult EMKE (melynek tagja lettem egyénileg, akkor még létezett az egyéni tagság) első alapszabályának megírásában, ugyanúgy, mint az RMDSZ alapszabályzata egészségügyi részének kidolgozásában, mindkét alkalommal együttműködve Kötő Józseffel. Mivel az RMDSZ lehetőségei nem tudtak mindenre kiterjedni, 1992-ben, Szilágysomlyón megalapítottuk a Báthory István Alapítványt, amelynek alapszabályzatát az általánosan elfogadott modell alapján fogadták el az alapító tagok. 1993-ban bővült a civil szférában való tevékenységem, egyik alapító tagja lettem a budapesti székhelyű Magyar Egészségügyi Társaságnak, ahová Andrásófszky Barna alapító elnök hívott meg.

– **Hogyan kezdődött a kapcsolata az EMKE-vel?**

– Az újjaalakulás pillanatában tagja lettem az EMKE-nek, mint ahogyan már említettem.

Az évek során a Szilágysomlyón elért sikerek kapcsán gondolhatta az EMKE vezetősége, hogy a régióban elősegíthetem az EMKE tevékenységét, és ezek alapján kérhettek fel 2008-ban: legyek tagja az elnökségnek. Nagy megtiszteltetésnek tartottam, és örömmel mondtam igent. A Báthory István Alapítvány által megvalósított különböző kulturális programokat szívesen közvetítettük a megye más településein működő civil szervezetekhez, ezzel is szolgálva közösségünket. 2012-ben területileg egy fontosabb beosztást kaptam: az EMKE partiumi alelnökének választottak. Amikor 2013-ban Dáné Tibor Kálmán megkeresett, elcsodálkoztam, hogy rám esett a választás. A 2013. októberi rendkívüli közgyűlés megválasztott elnöknek.

– **Hogyan tovább?**

– Szeretném most már rendre átadni a feladatokat, hamarosan 75 éves leszek, de a munkát nem hagyom abba, továbbra is igyekszem magyar közösségünket szolgálni ott, ahol tudom.

MAROS MEGYEI TANÁCS
ELNÖK

2024. augusztus 23-án kelt
305. számú rendelet

A Maros Megyei Tanács nyilvános soros ülésének összehívásáról

A Maros Megyei Tanács elnöke,

A Maros Megyei Tanács szervezeti és működési szabályzatának 685. cikkelye alapján, amelyet a Maros Megyei Tanács 115/2019. számú határozata hagyott jóvá a későbbi módosításokkal és kiegészítésekkel együtt, valamint az 57/2019. számú kormányrendelet (a közigazgatási törvénykönyv) 178. cikkelye (1) bekezdése, a 179. cikkely, a 134. cikkely (1) bekezdésének a) pontja, az (5) bekezdés a), a¹ és a² pontja, a 135. cikkely és a 196. cikkely (1) bekezdésének b) pontja alapján

elrendeli:

1. cikkely (1) Összehívja a Maros Megyei Tanács plenumát **2024. augusztus 29-én 13 órára** nyilvános soros ülésre, amelyet a tanács online tart meg videokonferencia formájában.

(2) A soros ülés napirendjének javasolt tervezete a jelen rendelet mellékletében található.

2. cikkely (1) A megyei tanács ülésének nyilvános jellegét a gyűlés élő közvetítésével biztosítjuk az intézmény Facebook-oldalán.

(2). A Maros Megyei Tanács szervezeti és működési szabályzatának IV. fejezetében, a Maros Megyei Tanács működésére vonatkozó speciális szabályokkal foglalkozó 61. szakasz rendelkezései alkalmazandók a 115/2019. számú Maros megyei tanácsi határozat által jóváhagyott későbbi módosításokkal és kiegészítésekkel együtt.

3. cikkely Jelen rendeletet közzétesszük a helyi sajtóban és az intézmény weboldalán, valamint továbbítjuk a megye főjegyzőjének, a megyei tanácsosoknak, a Maros Megyei Tanács szakapparátusához tartozó igazgatóságoknak, szolgálatoknak és osztályoknak.

Péter Ferenc
ELNÖK

Ellenjegyzí
Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

A Maros Megyei Tanács elnöke 2024. augusztus 23-i 305. sz.
rendeletének melléklete

Maros Megyei Tanács 2024. augusztus 29-i soros ülésének NAPIRENDTERVEZETE

1. Határozattervezet Maros megye 2024. évi általános költségvetésének kiigazításáról és egyes pénzügyi intézkedések meghatározásáról.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

2. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 25/2024. számú határozatának módosításáról az állami támogatás jóváhagyásával, a nem gazdasági jellegű repülési tevékenységek finanszírozására szánt összegekkel, valamint a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér ÖÜV 2024. évi bevételi és kiadási költségvetésével kapcsolatban.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

3. Határozattervezet a Maros Megyei Tanácsnak alárendelt kulturális intézmények egyes díjainak és árainak jóváhagyásáról.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

4. Határozattervezet a havi átalányösszeg és a napi átalányösszeg lej/kilométer egységértékének meghatározásáról azon Maros megyei diákok számára, akik nem a lakóhelyük szerinti településen tanulnak, és nem részesülnek tömegközlekedési szolgáltatásokban.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

5. Határozattervezet pénzügyi intézkedések meghatározásáról a Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér ÖÜV számára.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

6. Határozattervezet a kerelőszentpáli, nem veszélyes hulladék lerakására szolgáló hulladéklerakóban a tárolási díj módosításáról.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

7. Határozattervezet egy megyei közvagyonhoz tartozó ingatlanban található helyiség ingyenes használatba adásáról, amely Dicsőszentmártonban, a Victor Babeş utca 2. szám alatt található.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

8. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 91/2018. számú határozatának kiegészítéséről, amely egyes, az Aquaserv Rt. részére koncesszióba adott javaknak a megyei közvagyonból a Maros megye magántulajdonába való áthelyezéséről szól.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

9. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács 2024.06.28-i 116. számú határozatának módosításáról, amely a Maros Megyei Tanács szakapparátusának át-szervezésére vonatkozik.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

10. Határozattervezet a Maros Megyei Tanács képviselőinek kijelöléséről a Marosvásárhelyi Megyei Sürgősségi Kórház ápolási igazgatói pozíciójának betöltésére kiírt versenyvizsga lebonyolításáért felelős versenybizottságba és a fellebbezéseket elbíráló bizottságba.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

11. Határozattervezet egyes intézkedések jóváhagyásáról a „Petőfi Sándor emlékére készült komplexum felújítása” című beruházás megvalósítása érdekében.

Indítványozó: Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke

12. Kérdések, interpellációk, válaszok, vélemények.

Péter Ferenc
ELNÖK

Ellenőrzött információk - Személyi információk

11. VÁSÁRHELYI FORGATAG

DUMA TÉR FOLKUDVAR BORKERT KÖNYVUDVAR
EGÉSZSÉGFORGATAG SZÍNHÁZ KÉZMŰVES VÁSÁR
SPORTFORGATAG KIÁLLÍTÁSOK TÉKAFORGATAG
CSICSERGŐ CSALÁDI- ÉS GYERMEKPROGRAMOK

2024. augusztus 28. - szeptember 1.
ÖSSZEKÖT MINKET!

MAGNA CUM LAUDE ANNA AND THE BARBIES
DOLLY PLUSSSZ NYÁRI KÁROLY SZENT EFRÉM FÉRFI KAR
EGO SUM IAMAROCK MAGYAR NEMZETI TÁNCEGYÜTTES

Gyerekkoncertek:
KALÁKA JUHÁSZ ZENEKAR BTRŐ JULCSI ÉS A LEIKES ZENEKAR

NE UNESŢE!
28 august - 1 septembrie 2024

GRADINA DE VINURI TÁRG DE CARTI VÁLTOÁREA CONCERTE
DISCUŢII LA MASA ROTUNDA EXPOZIŢII VÁLTOÁREA SPORTIVA
TELEKIANA SANATAŢII VÁLTOÁREA TÁRG METEUGARESC
FOLCLOR LA VÁLTOARE PROGRAME PENTRU FAMILII ŞI COPII

11. VÁLTOÁREA MUREŞEANĂ

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

CÉG alkalmaz B

kategóriával rendelkező sofört 3,5 tonnás furgonra, disztribúcióra.
Érdeklődni a 0745-215-505 telefonszámon.
(237980-I)

MINDENFÉLE

BETEGGONDOZÓ hölgyet keresek.
Tel. 0752-023-077. (p.-I)

VÁLLALUNK: szobafestést, tetőjavítást, szigetelést, fametszést, vasmunkát. Tel. 0742-344-119, Levente. (23772)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, hidroizolációt kartonból, meszelést, famunkát, festést, kisebb javítást stb. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0745-680-818, Csaba. (23781-I)

VÁLLALUNK cserépforgatást, tetőjavítást, tetőkészítést Lindab lemezből, meszelést, vakolást és bármilyen munkát. Tel. 0757-913-379. (23742-I)

ÁCS-TETŐFEDŐ-BÁDOGOS vállal tetőácsolást, -cserét, fóliázást, csatornatisztítást, -cserét, cserépforgatást. Tel. 0759-946-061. (23773)

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
Gamma
Marosvásárhely

Marosvásárhely 88.0
Szegevár 104.3
Szászrégen 94.7
Szováta 102.0

mediatör

RADIO KOKO
ONLINE STREAMING

NE HALLGASS MÁSRA!

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó - információ - 0766-121-234
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8-16 óra között: - 0736-883-110
- Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia - 0265/222- 446
- Dr. Jeremiás István - 0265/266-801
- Prefektúra - 0365/400-401
- DIGI - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
- vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönség-szolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008-208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.

Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es
telefonon.